6. 12. 2004

ID: 29359

Trestný čin podvodu

Fyzická osoba, která je oprávněná v rámci své funkce, svého pověření apod. samostatně jednat jménem právnické osoby či za tuto osobu a v souvislosti s tím i činit majetkové dispozice s majetkem právnické osoby, se nedopustí trestného činu podvodu na úkor této právnické osoby, pokud sice neoprávněně disponuje s jejím majetkem, ale nikoli v omylu, resp. s neznalostí všech podstatných skutečností, přestože při tom poruší určité povinnosti, které z jejího postavení vyplývají, a způsobí škodu právnické osobě, jejímž jménem nebo za niž jedná. O podvod pak nejde, ani kdyby v takovém případě byla uváděna v omyl jiná fyzická osoba, která ovšem nebyla oprávněna činit a ani nečinila jménem právnické osoby nebo v jejím zastoupení příslušnou majetkovou dispozici, jejímž prostřednictvím pachatel sebe nebo jiného obohatil a zároveň způsobil škodu na majetku právnické osobě. Jestliže fyzická osoba, která provedla určitou majetkovou dispozici, v jejímž důsledku došlo ke škodě na majetku a k obohacení pachatele či jiné osoby, nejednala v omylu nebo s neznalostí všech podstatných skutečností, nemůže jít z její strany o trestný čin podvodu, ale podle okolností jen o jiný trestný čin, např. o zpronevěru podle § 248 tr. zák. nebo o porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 či § 255a tr. zák.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 648/2003, ze dne 16.7.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podal obviněný P. M., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 8. 2002, sp. zn. 3 To 519/2002, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 15 T 203/99, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. řádu se zrušuje usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 8. 2002, sp. zn. 3 To 519/2002, podle § 265k odst. 2 tr. řádu se zrušují také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. řádu se přikazuje Krajskému soudu v Ostravě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Obviněný P. M. byl rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 23. 4. 2002, sp. zn. 15 T 203/99, uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., kterého se dopustil tím, že v období od 1. 6. 1996 do 30. 6. 1997 v O. na ulici 28. ř. č. 59 v H. P. jako hlavní účetní obchodní společnosti H. P., a. s., se záměrem dosáhnout takto neoprávněného majetkového prospěchu celkem v devíti případech, ačkoli si byl vědom skutečnosti, že předmětná zdanitelná plnění neproběhla v deklarovaném rozsahu a v hotovosti V. B. uhradil pouze částku ve výši asi 3.500,- Kč, vylákal na základě daňových dokladů č. 827 ze dne 12. 7. 1996, č. 005 ze dne 3. 1. 1997, č. 128 ze dne 27. 1. 1997, č. 469 ze dne 3. 4. 1997, č. 470 ze dne 3. 4. 1997, č. 487 ze dne 7. 4. 1997, č. 563 ze dne 21. 4. 1997, č. 634 ze dne 7. 5. 1997 a č. 783 ze dne 11. 6. 1997 vystavených na jeho pokyn V. B. ke škodě obchodní společnosti H. P., a. s., poskytnutí finanční částky v celkové výši 256.607,70 Kč.

Za to byl obviněný podle § 250 odst. 2 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 roky. Postupem podle § 228 odst. 1 tr. řádu bylo současně rozhodnuto o nárocích poškozené společnosti H. P., a. s., na náhradu škody.

Citovaný rozsudek Okresního soudu v Ostravě napadl obviněný P. M. odvoláním, které Krajský soud

v Ostravě usnesením ze dne 27. 8. 2002, sp. zn. 3 To 519/2002, podle § 256 tr. řádu jako nedůvodné zamítl. Opis uvedeného usnesení byl obviněnému doručen dne 23. 10. 2002, jeho obhájci dne 24. 10. 2002 a příslušnému státnímu zastupitelství dne 23. 10. 2002.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Ostravě podal obviněný P. M. dne 12. 12. 2002 prostřednictvím svého obhájce dovolání, a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu [přičemž v úvodu dovolání zmiňuje i ustanovení § 256b odst. 1 písm. l) tr. řádu, ovšem odůvodňuje ho zákonnou formulací obsaženou v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu].

Obviněný má za to, že orgány činné v trestním řízení blíže nezkoumaly pracovně právní vztah mezi obviněným a společností H. P., a. s., a to zejména z hlediska dohody o hmotné odpovědnosti obviněného a možnosti disponovat hotovými penězi. To považuje obviněný za rozhodující k posouzení, zda je předmětný skutek trestným činem podvodu podle § 250 tr. zák. či zpronevěry podle § 248 tr. zák. Současně s odkazem na literaturu tvrdí, že zastírací jednání pachatele spočívající např. ve vyhotovení falešných dokladů je součástí základního majetkového deliktu a není samostatně trestné. Dále se obviněný v této souvislosti domnívá, že soudy činné dříve ve věci nehodnotily rozpor ve výpovědích týkající se toho, kdo vyzvedával předmětný finanční obnos. Podle obviněného by rovněž svědek V. B. měl být stíhán pro účastenství na trestném činu, resp. pro jeho spolupachatelství. Za další pochybení napadeného rozhodnutí obviněný považuje to, že byl stíhán pro jeden pokračující trestný čin spáchaný devíti útoky, přestože mezi vystavením prvního a druhého daňového dokladu zmíněného ve výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně uplynulo téměř půl roku. Podle názoru obviněného v takovém případě není naplněna podmínka jednotného záměru a tudíž se jedná o trestné činy dva. Obviněný v této souvislosti poukazuje i na skutečnost, že nebyl vypracován grafologický znalecký posudek, jímž by byla ověřena totožnost rukopisu osoby, která vyplňovala jednotlivé doklady, přičemž o jednotící záměr a způsob provedení by z hlediska pokračování šlo jen tehdy, kdyby doklady vypisovala (resp. dala k tomu podnět) vždy tatáž osoba.

Závěrem podaného dovolání obviněný P. M. navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Ostravě a aby podle § 265l odst. 1 tr. řádu přikázal věc státnímu zástupci.

Nejvyšší státní zástupkyně se k podanému dovolání obviněného P. M. do dne vydání tohoto usnesení nevyjádřila.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. řádu) především zkoumal, zda má podané dovolání všechny obsahové a formální náležitosti, zda bylo podáno včas a oprávněnou osobou a zda poskytuje podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí či zda tu nejsou důvody pro odmítnutí dovolání. Přitom Nejvyšší soud dospěl k následujícím závěrům:

Podle § 265a odst. 1 tr. řádu lze dovoláním napadnout pouze pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé, jestliže soud rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští. V posuzovaném případě je napadeným rozhodnutím usnesení Krajského soudu v Ostravě jako odvolacího soudu, jímž bylo zamítnuto odvolání obviněného P. M. podané proti rozsudku soudu prvního stupně, kterým byl tento obviněný uznán vinným a byl mu uložen trest [§ 265a odst. 2 písm. h) tr. řádu]. Proti takovému druhu rozhodnutí je dovolání obecně přípustné. Dovolání podal obviněný prostřednictvím obhájce JUDr. T. Ch., bylo proto podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b) a odst. 2 tr. řádu. K podání dovolání došlo u Okresního soudu v Ostravě dne 12. 12. 2002, tj. v místě a ve lhůtě podle § 265e tr. řádu.

V dovolání musí být současně uvedeno, z jakých důvodů je rozhodnutí napadáno, a to s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá (§ 265f odst. 1 tr. řádu). Obviněný poukazuje na důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu,

tedy na to, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Nejvyšší soud se dále zaměřil na posouzení oprávněnosti tohoto uplatněného dovolacího důvodu. Pokud jde o námitky obviněného, jimiž zpochybňuje správnost právní kvalifikace posuzovaného skutku jako trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. a dovozuje z nich jeho právní posouzení jako trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák., může být taková vada úspěšně namítána prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Protože v této části dovolání obviněného P. M., která vychází z citovaných výhrad, Nejvyšší soud neshledal žádný z důvodů k odmítnutí dovolání ve smyslu § 265i odst. 1 tr. řádu, přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Krajského soudu v Ostravě, a to v rozsahu odpovídajícím uplatněným námitkám, jakož i řízení předcházející napadenému rozhodnutí. Po přezkoumání dospěl Nejvyšší soud k závěru, že v tomto rozsahu je podané dovolání částečně důvodné.

Obviněný P. M. v podaném dovolání především dovozuje pochybení soudů obou stupňů při právním posouzení stíhaného skutku. Současně má za to, že svědek V. B. měl být stíhán za účastenství, resp. spolupachatelství na trestném činu, a dále podle názoru obviněného jeden z dílčích aktů jednání, které je mu kladeno za vinu, nesplňuje podmínky k tomu, aby mohlo jít o jeden pokračující trestný čin spolu s ostatními dílčími akty.

Pokud jde o první námitku, obviněný v dovolání zejména uvedl, že orgány činné v trestním řízení blíže nezkoumaly pracovně právní vztah mezi ním a společností H. P., a. s., a to zejména z hlediska dohody o hmotné odpovědnosti obviněného a jeho možnosti disponovat hotovými penězi. Z toho pak dovozuje, že předmětný skutek může být jen trestným činem zpronevěry podle § 248 tr. zák. V dovolání obviněný odkazuje na stejnopis pracovní smlouvy v příloze, přičemž v příloze podaného dovolání žádná smlouva připojena nebyla. Kopie pracovní smlouvy obviněného se společností H. P., a. s., ze dne 1. 6. 1996 je však součástí trestního spisu na č. l. 67 až 69.

Nejvyšší soud považuje za nezbytné k této části dovolání uvést následující skutečnosti. Podle skutkových zjištění rozsudku soudu prvního stupně obviněný P. M. jako hlavní účetní společnosti H. P., a. s., se záměrem dosáhnout neoprávněný majetkový prospěch dal pokyn V. B., který na jeho základě vystavil postupně 9 daňových dokladů, podle nichž provedl brusičské a další práce. Obviněný, ač věděl, že práce provedené V. B. nebyly učiněny v deklarovaném rozsahu, vylákal na základě těchto dokladů částku 256.607,70 Kč, a to ke škodě společnosti H. P., a. s., přičemž V. B. předal částku jen asi 3.500,- Kč. Z odůvodnění prvostupňového rozsudku dále vyplývá, že obviněný tímto svým jednání uvedl společnost H. P., a. s., v omyl a zároveň sebe obohatil. Jednání obviněného bylo právně hodnoceno jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák.

Z dalších skutkových zjištění soudu prvního stupně lze k průběhu předmětné trestné činnosti doplnit, že zmíněné daňové doklady byly vždy odsouhlaseny obviněným nebo jeho nadřízeným, jímž byl původně spoluobviněný Ing. R. S., a poté byly doklady proplaceny pokladnou.

Nejvyšší soud se tudíž zaměřil na posouzení, zda skutek, tak jak je shora popsán, naplňuje všechny znaky trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., jak uzavřely soudy obou stupňů v původním řízení, nebo zda naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. (či některou jeho kvalifikovanou alternativu), jak tvrdí ve svém dovolání obviněný, případně zda se jedná o trestný čin jiný nebo žádný.

K tomu Nejvyšší soud připomíná, že podstatou trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. je podvodné jednání, v jehož rámci pachatel uvede jinou osobu v omyl nebo využije něčího omylu, popřípadě zamlčí podstatné skutečnosti, přičemž v důsledku takového jednání dojde ke škodě na

cizím majetku a pachatel sebe nebo jiného obohatí. K tomu, aby se jednalo o trestný čin podvodu, tedy musí existovat příčinná souvislost mezi omylem určité osoby (resp. její neznalostí všech podstatných skutečností) a majetkovou dispozicí učiněnou v omylu (resp. učiněnou s uvedenou neznalostí) a dále příčinná souvislost mezi touto majetkovou dispozicí na jedné straně a škodou na cizím majetku a obohacením pachatele nebo jiné osoby na straně druhé. Na podvodu mohou být zainteresovány celkem až čtyři různé osoby: pachatel, osoba jednající v omylu, osoba poškozená a osoba obohacená. Kromě pachatele může jít u ostatních osob též o právnické osoby, přičemž pachatel může být zároveň osobou obohacenou a poškozený zároveň osobou jednající v omylu. Má-li být trestný čin podvodu spáchán s využitím omylu (nebo neznalosti všech podstatných skutečností) právnické osoby, musí jednat v omylu (resp. s uvedenou neznalostí) fyzická osoba, která je nebo by byla v dané věci oprávněna učinit příslušný právní úkon spojený s majetkovou dispozicí jménem právnické osoby nebo v jejím zastoupení (srov. rozhodnutí pod č. 5/2002-I. Sb. rozh. tr.).

Přitom skutková podstata trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák. neobsahuje žádné omezení, pokud jde o vzájemný vztah osob zúčastněných na podvodném jednání, tedy pachatele, poškozeného, osoby jednající v omylu (s neznalostí podstatných skutečností) a osoby obohacené. Jak již bylo zmíněno, trestného činu podvodu se lze dopustit též na úkor právnické osoby, a to jak fyzickou osobou, která stojí mimo struktury právnické osoby, tak i fyzickou osobou uvnitř právnické osoby, která je zařazena do její organizační struktury. Proto trestný čin podvodu může být spáchán i v rámci pracovně právních vztahů, jestliže např. pachatelem je zaměstnanec a osobou jednající v omylu (či s neznalostí všech podstatných skutečností), resp. osobou poškozenou, je zaměstnavatel. Zaměstnavatelem, na jehož úkor lze spáchat trestný čin podvodu, pak může být – obdobně jako v této trestní věci – i právnická osoba, zejména obchodní společnost, družstvo, státní podnik apod. V této souvislosti je ovšem třeba mít na zřeteli, že právnická osoba vždy v konečném důsledku jedná prostřednictvím osob fyzických. Proto k tomu, aby za uvedených okolností došlo k naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu podvodu, zde musí být především pachatel (zaměstnanec), který se dopustí podvodného jednání, a současně další fyzická osoba jednající jménem osoby právnické či v rámci její činnosti, která v příčinné souvislosti s jednáním pachatele učiní v omylu (s neznalostí všech podstatných skutečností) určité kroky či úkony (tj. majetkovou dispozici), na základě nichž následně dojde jak ke škodě mýlící se nebo jiné osoby, tak k obohacení pachatele či jiné osoby.

Z této úvahy je a contrario zřejmé, že fyzická osoba (např. statutární orgán, zaměstnanec, zmocněnec), která je oprávněná v rámci své funkce, svého pověření apod. samostatně jednat jménem právnické osoby či za tuto osobu a v souvislosti s tím i činit majetkové dispozice s majetkem právnické osoby, se nedopustí trestného činu podvodu na úkor této právnické osoby, pokud sice neoprávněně disponuje s jejím majetkem, ale nikoli v omylu, resp. s neznalostí všech podstatných skutečností, přestože při tom poruší určité povinnosti, které z jejího postavení vyplývají, a způsobí škodu právnické osobě, jejímž jménem nebo za niž jedná. O podvod pak nejde, ani kdyby v takovém případě byla uváděna v omyl jiná fyzická osoba, která ovšem nebyla oprávněna činit a ani nečinila jménem právnické osoby nebo v jejím zastoupení příslušnou majetkovou dispozici, jejímž prostřednictvím pachatel sebe nebo jiného obohatil a zároveň způsobil škodu na majetku právnické osobě. Jestliže tedy fyzická osoba, která provedla určitou majetkovou dispozici, v jejímž důsledku došlo ke škodě na majetku a k obohacení pachatele či jiné osoby, nejednala v omylu nebo s neznalostí všech podstatných skutečností, nemůže jít z její strany o trestný čin podvodu, ale podle okolností jen o jiný trestný čin, např. o zpronevěru podle § 248 tr. zák. nebo o porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 či § 255a tr. zák.

V posuzované trestní věci potom v návaznosti na popsané závěry bylo nutné z rozhodných skutkových okolností učinit právní závěr nejen v otázce, k jakým úkonům byl obviněný P. M. oprávněn vzhledem k vykonávané funkci u svého zaměstnavatele, zda svým jednáním takové pověření překročil a v jakých směrech, ale též v otázce, zda k tomu, aby způsobil škodu společnosti

H. P., a. s., a aby se tím na její úkor obohatil, bylo nutné, aby nějakou další fyzickou osobu oprávněnou činit dispozice s majetkem této společnosti uvedl v omyl nebo využil jejího omylu, případně aby jí zamlčel podstatné skutečnosti. Jinak řečeno, o trestném činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., jehož spácháním byl obviněný uznán vinným, bylo možné uvažovat jen za předpokladu, že majetkové hodnoty (peníze), o které se obviněný obohatil a jimiž způsobil škodu společnosti H. P., a. s., vylákal od jiné fyzické osoby, která jimi disponovala a kterou za tím účelem uvedl v omyl (resp. využil jejího omylu nebo neznalosti podstatných skutečností). Kdyby obviněný s majetkovými hodnotami, o něž se ke škodě společnosti H. P., a. s., obohatil, sám disponoval a nemusel si je přisvojit podvodným jednáním vůči jiné fyzické osobě, nemohlo by jít o trestný čin podvodu, ale jen o jiný trestný čin proti majetku, jak již bylo výše naznačeno. Vyhotovení daňových či jiných dokladů s nepravdivými údaji by pak skutečně bylo jen jednáním, jímž by zakrýval již spáchaný trestný čin, jak správně připomíná obviněný ve svém dovolání.

Ze skutkových zjištění, která se stala podkladem rozhodnutí v posuzované věci, ve vztahu ke zmíněným okolnostem vyplývá, že obviněný P. M. byl zaměstnán ve společnosti H. P., a. s., jako hlavní účetní, přičemž prostřednictvím devíti daňových dokladů vystavených na jeho pokyn V. B. od této společnosti vylákal finanční částku převyšující 250.000,- Kč. V rámci upřesnění skutkových zjištění soud prvního stupně ve svém rozsudku uvedl, že zmíněné daňové doklady byly vždy odsouhlaseny obviněným nebo jeho nadřízeným, kterým byl původně spoluobviněný Ing. R. S., a poté byly proplaceny pokladnou. Z odůvodnění rozhodnutí soudu prvního a druhého stupně je však zřejmé, že přesnější závěr o mechanismu odsouhlasení dokladů a jejich proplácení učiněn nebyl. Ani z obsahu provedených důkazů, zejména z výpovědí obviněného P. M., původně spoluobviněného Ing. R. S., svědkyně, jež byla zaměstnána ve společnosti H. P., a. s., jako pokladní, a svědka V. B., nevyplývá jednoznačné zjištění, jaký byl postup při akceptaci dokladů určených k proplacení či při samotném proplácení.

Skutkový stav, tak jak byl v trestní věci obviněného P. M. v původním řízení zjištěn a vyjádřen především ve skutkové větě rozsudku Okresního soudu v Ostravě, tedy podle názoru Nejvyššího soudu zatím neumožňuje učinit právní závěr, že obviněný spáchal trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. Ze skutkových zjištění totiž není především zřejmé, zda a případně kterou fyzickou osobu jednající v rámci činnosti společnosti H. P., a. s., obviněný uvedl v omyl (resp. jejíhož omylu či neznalosti podstatných skutečností využil), zda a jakou majetkovou dispozici tato osoba v omylu učinila. Formulace použitá v popisu skutku soudem prvního stupně, podle níž obviněný „se záměrem dosáhnout takto neoprávněného majetkového prospěchu … vylákal na základě daňových dokladů … ke škodě obchodní společnosti H. P., a. s., poskytnutí finanční částky v celkové výši 256.607,70 Kč“, k uvedené právní kvalifikaci nepostačuje, neboť z ní nelze zjistit, jaký byl způsob onoho vylákání této finanční částky a zda byla jeho nezbytným předpokladem majetková dispozice učiněná jinou fyzickou osobou v jejím omylu, který obviněný P. M. vyvolal nebo využil. Nejvyšší soud v této souvislosti připomíná, že sice nelze vyloučit spáchání trestného činu podvodu obviněným, ale citované skutkové zjištění, které v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně nebylo nijak blíže rozvedeno, takový právní závěr nedovoluje. Za nepřesnost popisu skutku obsaženého ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně Nejvyšší soud považuje též použití pojmu „zdanitelná plnění“ k označení majetkového plnění, které měl provést ve prospěch společnosti H. P., a. s., V. B. a kterého se týkaly daňové doklady, jejichž prostřednictvím měl obviněný P. M. vylákat peníze ke škodě této společnosti. Jednak jde o pojem používaný daňovými předpisy, přičemž z hlediska trestního práva je bezvýznamné, zda plnění bylo zdanitelné či nikoli, a jednak bylo třeba do popisu skutku uvést konkrétní formu tohoto plnění, tj. broušení nožů, opravy kuchyňských strojů nebo jiné práce.

Obdobné pochybnosti platí i stran návrhu obviněného P. M. uplatněného v dovolání, podle něhož jeho jednání naplňuje znaky skutkové podstaty zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák., neboť dosavadní skutková zjištění konečný závěr o právní kvalifikaci neumožňují. Z rozhodných skutkových

okolností, která soudy obou stupňů vzaly za podklad svých rozhodnutí, totiž nevyplývá, že by měl obviněný peníze svěřené a byl oprávněn s nimi samostatně či v součinnosti s další osobou (např. ředitelem) disponovat. Rovněž zatím nelze učinit ani závěr, podle něhož oprávnění disponovat s penězi měla toliko pokladní, která tak učinila na základě předmětných dokladů, jimiž byla uvedena v omyl. Pokud v souvislosti s námitkami proti správnosti právní kvalifikace obviněný v dovolání poukazuje na svou pracovní smlouvu se společností H. P., a. s., nelze ani z ní žádné konkrétnější okolnosti zjistit, a to především ohledně dohody o hmotné odpovědnosti, neboť takové ujednání není součástí pracovní smlouvy zařazené na č. l. 67 až 69 trestního spisu.

Zpochybnil-li obviněný P. M. na podkladě dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu správnost právní kvalifikace stíhaného skutku jako trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., je jeho dovolání ve výše uvedených směrech částečně opodstatněné. Nejvyšší soud proto podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě. Podle § 265k odst. 2 tr. řádu Nejvyšší soud zrušil také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. řádu pak Nejvyšší soud přikázal Krajskému soudu v Ostravě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Krajský soud v Ostravě tak v naznačeném rozsahu opětovně projedná odvolání obviněného P. M. a odstraní vady vytknuté tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu. Přitom především znovu posoudí všechny rozhodné skutkové okolnosti (a to i po jejich případném doplnění na podkladě provedeného dokazování ve smyslu § 263 odst. 6 a 7 tr. řádu) z toho hlediska, zda skutečně poskytují dostatečný skutkový základ pro právní posouzení stíhaného skutku jako trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., které sice nelze vyloučit, ovšem přichází v úvahu jen za splnění všech výše uvedených předpokladů. Jestliže odvolací soud učiní závěr, že rozhodná skutková zjištění neodůvodňují tento trestný čin, musí se zabývat možností, zda skutek, pro nějž je obviněný stíhán, není jiným trestným činem proti majetku. Odvolací soud je pak povinen postupovat tak, aby právní kvalifikace tohoto skutku, k níž nakonec dospěje, měla ve všech směrech podklad v odpovídajících skutkových zjištěních, která budou vyjádřena v rozhodnutí o vině obviněného.

Ve smyslu § 265s odst. 1 tr. řádu je odvolací soud, případně i soud prvního stupně v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto dovolacím rozhodnutí a je povinen respektovat zákaz reformationis in peius (§ 265s odst. 2 tr. řádu).

Nejvyšší soud závěrem doplňuje, že posoudil i zbývající námitky obviněného P. M. uvedené v jeho dovolání, které však již důvodnými neshledal. Obviněný projevil názor, podle něhož by svědek V. B. měl být stíhán za účastenství na předmětném trestném činu, resp. za spolupachatelství. Trestní stíhání před soudem je však ovládáno zásadou obžalovací (§ 2 odst. 8 tr. řádu) a může se konat jen na podkladě obžaloby, kterou podává a před soudem zastupuje státní zástupce (§ 180 odst. 1 tr. řádu). Proto Nejvyšší soud ani soudy nižšího stupně nemohou o citovaném návrhu obviněného v tomto řízení žádným způsobem rozhodnout, jestliže na V. B. v této věci nebyla podána obžaloba.

Nejvyšší soud neakceptoval ani další dovolací námitku obviněného, který zpochybnil skutečnost, že jako součást jednoho pokračujícího trestného činu spáchaného devíti útoky bylo posouzeno i vystavení prvního daňového dokladu uvedeného ve výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, ačkoli mezi ním a vystavením druhého daňového dokladu uplynulo téměř půl roku. Podle názoru obviněného v takovém případě není naplněna podmínka jednotného záměru a jedná se tudíž o trestné činy dva. Aniž by Nejvyšší soud posuzoval správnost právního hodnocení všech dílčích útoků obviněného jako jednoho pokračujícího trestného činu (§ 89 odst. 3 tr. zák.), považuje za nutné poukázat na následující skutečnosti. První daňový doklad č. 827 ze dne 12. 7. 1996, jehož vydání a proplacení obviněný považuje za jiný (samostatný) skutek než obdobné jednání týkající se dalších daňových dokladů, byl vystaven na částku 73.873,40 Kč, která byla také proplacena. Vzhledem k

dalším skutkovým závěrům soudů obou stupňů, jejichž správnost Nejvyšší soud v řízení o dovolání neposuzuje, lze tutéž částku současně považovat i za výši škody způsobené tímto útokem. Pro právní posouzení jednání pachatele jako trestného činu podvodu podle kvalifikované sutkové podstaty § 250 odst. 1, 2 tr. zák. (ale stejně tak i pro naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu zpronevěry § 248 odst. 1, 2 tr. zák.) je z hlediska následku nutné způsobení škody ve výši nikoli malé, tzn. ve smyslu § 89 odst. 11 tr. zák. ve výši alespoň 25.000,- Kč. Z právě naznačených skutečností vyplývá, že v případě posouzení jednotlivých útoků obviněného P. M. jako dvou samostatných skutků by to zároveň znamenalo jejich právní kvalifikaci jako dvou trestných činů podvodu § 250 odst. 1, 2 tr. zák. (nebo obdobně dvou trestných činů zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák.), a to spáchaných postupně jedním dílčím útokem a poté osmi dílčími útoky. Takové rozhodnutí by bylo ve srovnání s dosavadním stavem v neprospěch obviněného, neboť závěr, že obviněný spáchal dva trestné činy, byť stejně přísně posouzené, je pro obviněného méně příznivý než závěr, že jde jen o trestný čin jediný. Protože je však toto dovolací řízení vedeno a je v něm rozhodováno jen z podnětu dovolání podaného toliko obviněným, pravidlo o zákazu reformationis in peius (§ 265p odst. 1, § 265s odst. 2 tr. řádu) takovou změnu neumožňuje. Stran naznačené námitky bylo proto dovolání obviněného shledáno nepřípustným. Podobně mimo rámec dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu jsou námitky obviněného, v kterých vytýká nedostatky v dokazování, resp. domáhá se jeho doplnění.

Protože vady napadeného rozhodnutí důvodně vytknuté dovoláním obviněného P. M. a zjištěné Nejvyšším soudem nebylo možné odstranit ve veřejném zasedání v řízení o dovolání, učinil Nejvyšší soud toto rozhodnutí podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. řádu v neveřejném zasedání.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Blanketní stížnost (exkluzivně pro předplatitele)
- Výkon trestu (exkluzivně pro předplatitele)
- Zabezpečovací detence (exkluzivně pro předplatitele)
- Ublížení na zdraví
- Prohlášení viny
- Jednočinný souběh
- Náhrada škody
- Správní žaloba a trestní rozsudek
- Zajištění věci (exkluzivně pro předplatitele)
- Zastupování zmocněncem (exkluzivně pro předplatitele)
- Slyšení ve vazebním řízení